

Kozmik El

Yaklaşık 1.600 yıl önce gök adamızda bulunan büyükçe bir yıldızın yakıtı tükendi. Yaşamı sona eren bu yıldız sıkışarak oldukça yoğun bir yıldız kalıntısına dönüştü. Kalıntıdan çevreye saçılan maddeler ise ele benzeyen bir bulutsu görünümüne kavuştu. Bakalım bu "el" bize neler anlatıyor..

Pulsar denilen bu yıldız kalıntısı ve çevresindeki MSH 15-52 adlı bulutsu ilk olarak 25 yıl kadar önce gözlemlendi. İki uzay teleskobunun kaydettiği verilerin birleştirilmesiyle ortaya çıkan bu yeni görüntüde pulsar, elin ortasındaki parlak alanda yer alıyor. Pulsarın bize uzaklığıysa yaklaşık 16 bin ışık yılı.

Güneş'in sekiz katından daha fazla kütleye sahip yıldızlar, yaşamları sonlandığında bir pulsara dönüşebilir. Bu gök cisimleri öylesine yoğundur ki içerdikleri maddenin bir çay kaşığı kadarı bile Everest Dağı'nın kütlesine eşit olabilir. Pulsarların ayrıca dev bir mıknatıs gibi güçlü manyetik alanları vardır ve dönüş hızları çok yüksektir. Şimdiye dek bulunan en hızlı pulsar kendi etrafında saniyede tam 716 kez dönüyor!

Görüntüye katkı sunan teleskoplardan biri, pulsarı 17 gün boyunca gözledi. Bilim insanları pulsarın el şeklindeki bulutsuyu nasıl oluşturduğunu daha iyi anlamak için bu verileri inceliyor. Güçlü manyetik alanın civardaki parçacıkları yönlendirmesiyle bulutsunun şekillendiği tahmin ediliyor.

MSH 15-52 Bulutsusu, gök adamızdaki benzerleri arasında en genç olanlardan biri. Araştırmacılar bulutsunun parmak uçlarındaki yayılmanın, komşu bir gaz kümesiyle çarpışma sonucunda yavaşladığını düşünüyor. Ancak “yavaş” ifadesi sizi yanıltmasın. Bu bölgede yayılan maddenin sürati saatte yaklaşık 15 milyon kilometre!

Bazı gök bilimciler uzay görüntülerini oluşturan verileri ses dalgalarıyla eşleştirir. Böylece ortaya ilginç müzik eserleri çıkar. Bu görselin

sese dönüştürülmüş hâlini dinlemek için karekodu akıllı cihazınıza okutabilirsiniz.